

MRF 2021.227

Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse af 17. august 2021, j.nr. 20/08312 og 20/08315

Tilladelser til indvinding af 100.000 m³ henholdsvis 400.000 m³ grundvand ophævet og hjemvist, da påvirkningen af vandløb skulle vurderes i forhold til de biologiske kvalitetselementer og ikke alene i forhold til fysiske og kemiske forhold.

Tønder Kommune meddelte i juni 2020 i medfør af vandforsyningslovens § 20 to tilladelser til indvinding af grundvand fra tre boreriger placeret ca. 350-550 meter nord for vandløbet Fiskbæk, ca. 1 km vest for Lebæk, ca. 1,4-1,5 km fra Febrø Bæk og ca. 2,2 km fra Tydebæk. I den ene afgørelse var der meddelt tilladelse til indvinding af 100.000 m³ grundvand pr. år til markvanding og virksomhedsdrift fra boring DGU nr. 150.9D. Der måtte højst indvindes 80 m³ pr. time, og der kunne vandes et areal på ca. 102,4 ha. Det fremgik af afgørelsen, at boringen, der var udført i 1943, var 40 meter dyb, og at der ikke havde været indvundet vand fra boringen siden 2016. I borerapporten var der ikke yderligere data vedrørende indvindingsdybde eller gennemborede jordlag, men kommunen vurderede ud fra borerapporter fra nærliggende boreriger, at boringen var filtersat under et lerlag på 5-10 meters tykkelse. Den anden afgørelse omfattede tilladelse til indvinding af 400.000 m³ grundvand pr. år til industriprocesvand og drikkevandsforsyning fra borerigerne DGU nr. 150.1215 og 150.1221. Der måtte højst indvindes 69 m³ pr. time pr. boring. Det fremgik af afgørelsen, at borerigerne var udført i henholdsvis 2015 og 2016, at de var 180 meter dybe, at vandet blev hentet fra henholdsvis 160-180 meter og 162-180 meter under terræn, og at de var filtersat under henholdsvis 25 og 37 meters lerlag. Kommunen havde bl.a. vurderet, at selvom miljømålet efter vandområdeplanen for dele af Fiskbæk, Lebæk og Tydebæk ikke var opnået, havde den tilladte indvinding ikke betydning for vandløbskvaliteten i Fiskbæk. Vurderingen var foretaget med udgangspunkt i tilstanden vurderet på baggrund af smådyr, idet den manglende målopfyldelse for fisk og vandløbsplanter ifølge kommunen ikke var påvirket af vandindvindingen, men af andre fysiske og kemiske forhold i vandløbet, herunder spærringer og

manglende gyde- og opvækstpladser samt forurening. Afgørelserne blev påklaget af Danmarks Sportsfiskerforbund, der bl.a. anførte, at vurderingen af påvirkningen af områdets vandløb var mangelfuld, at det ikke var korrekt, at fisk ikke ville blive påvirket af vandindvindingen, og at der ikke var anvendt BAT til at begrænse vandforbruget. Miljø- og Fødevarerklagenævnet (formanden) konstaterede, at den økologiske tilstand for Fiskbæk, Lebæk og Tydebæk ikke opfyldte målet om god økologisk tilstand i Vandområdeplan 2015-2021 for Vandområdedistrikt Jylland og Fyn. Nævnet fandt, at kommunens afgørelse ikke var truffet på baggrund af den nyeste viden, for så vidt angik påvirkning af kvalitetselementerne smådyr, vandplanter og fisk i de berørte vandløb ved den øgede indvinding af grundvand. Nævnet lagde herved vægt på, at den nyeste viden om påvirkning af de biologiske kvalitetselementer, og dermed påvirkning af vandløbets miljøtilstand, havde vist, at en række vandføringsvariabler og dertil knyttede modeller på tilfredsstillende vis beskrev påvirkningen af de biologiske kvalitetselementer som følge af indvindingen af grundvand. Nævnet fandt derfor, at der ikke alene kunne lægges fysiske og kemiske forhold til grund i vurderingen af påvirkningen af vandløbene, men at vurderingen måtte ske med inddragelse af viden om indvindingens påvirkning af de biologiske kvalitetselementer. Nævnet bemærkede, at BAT-princippet i forbindelse med vurdering af virksomhedens anvendelse af vandressourcer var reguleret i miljøbeskyttelsesloven og derfor ikke var et hensyn, der kunne varetages i forbindelse med meddelelse af en vandindvindingstilladelse efter vandforsyningsloven. Miljø- og Fødevarerklagenævnet ophævede herefter afgørelserne og hjemviste sagerne til fornyet behandling.

Ophævelse og hjemvisning i sager om tilladelse til indvinding af grundvand i Tønder Kommune

20/08312 og 20/08315

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har truffet afgørelse efter vandforsyningslovens § 20, jf. § 75, stk. 1.[1]

Miljø- og Fødevarerklagenævnet ophæver Tønder Kommunes afgørelser af 16. juni 2020 om tilladelse til indvinding af grundvand fra boringerne DGU nr. 150.9D, 150.1215 og 150.1221 på matr. nr. [F1], og hjemviser sagerne til fornyet behandling.

De indbetalte klagegebyrer tilbagebetales.

Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet[2] og gebyrbekendtgørelsens § 2.[3] Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. vandforsyningslovens § 81.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

1. Klagen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet

Afgørelserne er den 15. juli 2020 påklaget til Miljø- og Fødevarerklagenævnet af Danmarks Sportsfiskerforbund.

Klager har navnlig anført, at Tønder Kommunes vurdering af påvirkningen af områdets vandløb, som følge af den øgede indvinding af grundvand, er mangelfuld.

Klagepunkterne er nærmere uddybet i afsnit 2.3.

2. Sagens oplysninger

2.1 De påklagede afgørelser

Tønder Kommune har den 16. juni 2020 i to afgørelser i medfør af vandforsyningslovens § 20 meddelt [V1] tilladelser til indvinding af grundvand på matr. nr. [F1]. Tilladelseerne udløber den 31. december 2035.

I den ene afgørelse er der meddelt tilladelse til indvinding af 100.000 m³ grundvand pr. år til markvanding og virksomhedsdrift fra boring DGU nr. 150.9D. Der må ifølge afgørelsen højst indvindes 80 m³ pr. time, og der kan vandes et areal på ca. 102,4 ha. Videre fremgår det af afgørelsen, at boringen er udført i 1943, at den er 40 meter dyb, og at der ikke har været indvundet fra boringen siden 2016. I borerapporten er der ikke yderligere data vedrørende indvindingsdybde eller gennemborede jordlag. Tønder Kommune har dog ud fra borerapporter fra nærliggende borer vurderet, at boringen er filtersat under et lerlag på 5-10 meters tykkelse.

I den anden afgørelse er der meddelt tilladelse til indvinding af 400.000 m³ grundvand pr. år til industriprocesvand og drikkevandsforsyning fra boringerne DGU nr. 150.1215 og 150.1221. Det fremgår af afgørelsen, at der højst må indvindes 69 m³ pr. time pr. boring. Videre fremgår det, at boringerne er udført i henholdsvis 2015 og 2016, at de er 180 meter dybe, at vandet bliver hentet fra henholdsvis 160-180 meter og 162-180 meter under terræn, samt at de er filtersat under henholdsvis 25 og 37 meters lerlag.

Af ansøgningen fra den 3. april 2020 fremgår, at der er ansøgt om en tilladelse til indvinding af 180.000 m³ fra boring DGU nr. 150.9D og samlet 400.000 m³ fra boringerne DGU nr. 150.1215 og 150.1221. Det fremgår videre af ansøgningen, hvilke aktiviteter det indvundne vand skal anvendes til, og hvilke mængder ansøger har vurderet, at de forskellige aktiviteter har behov for.

Tønder Kommune har vurderet tilladelseerne i forhold til vandområdeplanernes målsatte vandløb. Den samlede påvirkning fra indvindingen i tilladelseerne og andre aktive indvindinger i området må ifølge afgørelserne ikke have nogen væsentlig negativ indflydelse på vandløbenes målopfyldelse.

Naturstyrelsen har forud for Vandområdeplanen for 2015-2021 fået foretaget undersøgelser,[4] der ifølge Tønder Kommune viser, at vandindvinding ikke har en målbar negativ effekt på vandløbskvaliteten i type 2 og 3 (mellemstore og store) vandløb.

Indvindingstilladelserne til de tre boreriger vil ifølge Tønder Kommune påvirke to vandløbsoplande, hvor Fiskbæk og Lebæk ligger i det ene vandløbsopland, mens Fiskbæk og Febro Bæk ligger i det andet vandløbsopland. Derudover vil tilladelsen til indvinding fra borerigerne DGU nr. 150.1215 og 150.1221 ifølge kommunen også påvirke et vandløbsopland, hvor Tydebæk/Andesnabbæk er beliggende.

Videre har Tønder Kommune bemærket, at Fiskbæk og Tydebæk/Andesnabbæk er type 2 vandløb, mens Lebæk og Febro Bæk er type 1 (små) vandløb.

Det fremgår af afgørelserne, at medianminimumsvandføringen for vandløbsoplandet til Fiskbæk og Lebæk er 61,89 l/s, og at denne med afgørelserne samlet reduceres med 21,51 l/s svarende til 34,8 %.

Videre fremgår det af afgørelserne, at medianminimumsvandføringen for vandløbsoplandet til Fiskbæk og Febro Bæk er 93 l/s, og at denne samlet reduceres med 33,5 l/s svarende til 36 %.

Det fremgår endvidere af afgørelsen vedrørende DGU nr. 150.1215 og 150.1221, at medianminimumsvandføringen for vandløbsoplandet til Tydebæk/Andesnabbæk er 152,48 l/s, og at denne samlet reduceres med 29,66 l/s svarende til 19,5 %.

I forhold til Febro Bæk fremgår det af afgørelsen vedrørende boring DGU nr. 150.9D, at Tønder Kommune har vurderet, at boringen ikke vil påvirke vandløbet, idet indvindingen foregår på den modsatte side af vandskellet "Fiskbæk".

Derudover fremgår det af begge afgørelser, at Tønder Kommune har vurderet, at selvom miljømålet efter vandområdeplanen for dele af Fiskbæk, Lebæk og Tydebæk/Andesnabbæk ikke er opnået, har den tilladte indvinding ikke betydning for vandløbskvaliteten i Fiskbæk. Vurderingen er ifølge kommunen foretaget med udgangspunkt i tilstanden vurderet på baggrund af smådyr, idet den manglende målopfyldelse for fisk og vandløbsplanter ifølge kommunen ikke er påvirket af vandindvindingen, men af andre fysiske og kemiske forhold i vandløbet, herunder spærringer og manglende gyde- og opvækstpladser samt forurening.

Derudover har Tønder Kommune i forhold til afgørelsen vedrørende borerigerne DGU nr. 150.1215 og 150.1221 bemærket, at kommunen efter vandområdeplanen har vurderet, at indvinding, i forhold til type 2 vandløb på grund af vandløbenes vandføring, ikke har betydning for vandløbskvaliteten.

I forhold til den ansøgte indvindingsmængde for boring DGU nr. 150.9D, har Tønder Kommune anført, at en indvinding på 180.000 m³ grundvand pr. år vil stride mod Vandområdeplan 2015-2021 for Vandområdedistrikt Jylland og Fyn.[5] Kommunen har begrundet dette med, at Lebæk ved udløbet i Fiskbæk har en medianminimumsvandføring på 8,34 l/s, er følsom over for grundvandsindvinding, hvorfor en tilladelse på indvinding af 180.000 m³ grundvand pr. år sammen med andre aktive indvindinger kan have en væsentlig negativ indflydelse på vandløbets vandføring og tilstand og dermed for målopfyldelsen.

Tønder Kommune har videre anført, at en indvinding på 100.000 m³ grundvand pr. år ikke vil forhindre målopfyldelse for Lebæk efter vandområdeplanen, idet der alene er tale om en mindre forøgelse af den gennemsnitlige indvinding på ca. 79.000 m³ vand pr. år i perioden fra 2010-2019. Videre har kommunen bemærket, at 100.000 m³ vand pr. år er tilstrækkeligt til vanding af ca. 102 ha.

2.2 Natur- og planforhold

Ifølge Arealinformation på Danmarks Miljøportal er borerigerne DGU nr. 150.9D, 150.1215 og 150.1221 placeret ca. 350-550 meter nord for vandløbet Fiskbæk, ca. 1 km vest fra Lebæk, ca. 1,4-1,5 km fra Febro Bæk og ca. 2,2 km fra Tydebæk.

Af Vandområdeplanerne for 2015-2021 fremgår det,[6] at miljømålet for Fiskbæk, Lebæk, Febro Bæk og Tydebæk er fastsat til god økologisk tilstand og god kemisk tilstand. Tilstandene for de økologiske kvalitetselementer, som indgår i vurderingen af den økologiske tilstand for vandløbet, er ligeledes opgjort. Kvalitetselementet med den laveste tilstandsklasse afgør den samlede økologiske tilstand for vandløbet.

Af vandområdeplanens kortmateriale fremgår det, [7] at den samlede økologiske tilstand er moderat for Fiskbæk, ringe for Lebæk, god for Febro Bæk samt ukendt for Tydebæk.

Videre fremgår det, at der for Fiskbæk er fastlagt et indsatsprogram, som indeholder tiltag som udlægning af groft materiale, udskiftning af bundmateriale og forbedret rensning fra ukloakerede ejendomme. Den sidste indsats er også gældende for Lebæk og Tydebæk. For Febro Bæk er der ikke vedtaget et indsatsprogram.

Miljøstyrelsen har i december 2019 offentliggjort basisanalysen for vand-områdeplanerne for planperioden 2021-2027. [8]

Af kortmaterialet til basisanalysen for den kommende Vandområdeplan 2021-2027 for Vandområdedistrikt Jylland og Fyn fremgår, [9] at den samlede økologiske tilstand er ringe for Fiskbæk, ringe for Lebæk og god for Febro Bæk. Videre fremgår det, at den samlede økologiske tilstand for Tydebæk er dårlig, idet tilstanden for kvalitetselementet smådyr er dårlig.

Derudover fremgår det af kortmaterialet, at nedstrøms Fiskbæk, ca. 2.3 km i fugleflugt fra boringen fra det punkt, hvor Febro Bæk strømmer ud i Fiskbæk, er den økologiske tilstand for kvalitetselementet fisk dårligt.

2.3 Klagens indhold

Klager har anført, at tilladelserne vil medføre en voldsom forøgelse af indvindingsmængden fra de tidligere tilladte 300.000 m³ vand pr. år til 500.000 m³ vand pr. år, uden at der er redegjort for behov eller godtgjort, at der er anvendt BAT til at begrænse vandforbruget.

Videre har klager anført, at der ifølge GEUS' Jupiter database alene er indvundet ca. 240.000 m³ vand fra borerne i 2019. [10]

Derudover har klager anført, at Tønder Kommune ikke har foretaget en faglig vurdering, som godtgør, at der ikke med tilladelserne vil ske en forringelse af de målsatte vandløb, der påvirkes af indvindingen.

Videre har klager bemærket, at Tønder Kommune ikke har forholdt sig til, hvorvidt en forøgelse af vandindvindingen på mere end det dobbelte af det tidligere tilladte kan medføre forringelser i de omkringliggende vandløb.

Klager har endvidere anført, at indvindingens beregnede vandføringsreduktion i vandløbene langt overskrider de vejledende kriterier for vandindvindingens maksimale påvirkning af medianminimumsvandføringen i målsatte vandløb. [11] Klager har videre anført, at der i afgørelsen ikke som påkrævet, er en faglig argumentation for overskridelserne af de vejledende værdier. Ifølge klager vil tilladelserne medføre en vandføringsreduktion fra ca. 20 % til 36 % i de målsatte vandløb, for hvilke der ikke er sket målopfyldelse efter vandområdeplanen, uden at der er foretaget en vurdering af, om der kan ske forringelser af vandmiljøet.

Videre har klager anført, at det er forkert, når Tønder Kommune skriver, at fisk ikke påvirkes af vandindvinding. Ifølge klager er der flere gange konstateret forurening i Fiskbæk med processpildevand fra ansøger, og her spiller fortyndingsgraden en rolle. Sker der en reduktion i vandføringen, er påvirkningen fra forureningen ifølge klager voldsommere på grund af den mindre fortynding.

Klager har den 14. august 2020 supplerende anført, at det er korrekt, når Tønder Kommune skriver, at de dybe borer under ler giver en større udstrækning af sænkningstragten.

Endvidere har klager anført, at Tønder Kommune burde have stillet et krav til ansøger om at foretage prøvepumpning, for at dokumentere at vandet dannes og indvindes langt væk fra boringen samt for at klarlægge at der ikke er lækage til overliggende magasiner.

Klager har videre bemærket, at Tønder Kommune heller ikke i sine bemærkninger til klagen har forholdt sig til BAT, herunder vandbesparende formål.

Derudover har klager anført, at Tønder Kommune ikke har foretaget en individuel vurdering af vandløbene, ud fra den nye viden i form af det DCE-notat, som kommunen har henvist til. Klager har videre bemærket, at klager ikke forstår, hvordan kommunen kan konkludere, at den økologiske tilstand i vandløbene ikke forringes med de nye tilladelser uden at foretage en individuel vurdering. I den forbindelse har klager anført, at modellen på s. 25 i DCE-notatet kunne have været anvendt af kommunen.

2.4 Tønder Kommunes bemærkninger til klagen

Tønder Kommune har i bemærkninger af 21. juli 2020 til klagen påpeget, at ansøger er i gang med en udvidelsesproces, og at der af den grund bliver brug for mere vand i produktionen i fremtiden. Ifølge kommunen har ansøger redegjort for den ansøgte vandmængde, og selve godkendelsen og tilsynet med virksomheden hører under staten.

En levering af vandet fra det nærliggende vandværk vil ifølge kommunen ikke ændre på indvindingsmønsteret i området, da vandværket indvinder fra samme dybde, som ansøger hovedsageligt indvinder fra. Videre har kommunen bemærket, at vandværket er blevet hørt i processen og har ikke haft bemærkninger.

Endvidere har Tønder Kommune anført, at der i tilladelsen er gjort opmærksom på forøgelsen i indvindingsmængde.

Derudover har Tønder Kommune bemærket, at ansøger har sløffet flere korte borer, og at indvindingen enten er ophørt eller overtaget af de dybe borer. Derved er den mulige direkte påvirkning af vandføringen i vandløbet Fiskbæk blevet reduceret.

Yderligere har Tønder Kommune anført, at lerlaget over borerne DGU nr. 150.1215 og 150.1221 er gennemgående i området, hvorfor kommunen har vurderet, at en eventuel påvirkning af det overfladenære grundvandsmagasin i området er yderst tvivlsom. Langt den største del af vandet, der indvindes fra borerne DGU nr. 150.1215 og 150.1221, er ifølge kommunen flere hundrede år gammelt, og er dannet mange kilometer væk fra borestedet. Videre har kommunen anført, at beregningsprogrammet BEST altid viser en påvirkning af natur og vandløb på overfladen også fra dybe borer filtersat under tykke lerlag. Resultaterne fra beregningen er medtaget i tilladelsen til borerne DGU nr. 150.1215 og 150.1221, da det ifølge kommunen er de eneste tal, man kan beregne ud fra de grundvandsmodeller, der findes.

Tønder Kommune har endvidere anført, at den vejledning vedrørende vandindvindings påvirkning af vandløb, som klager har henvist til, er et bilag til den første vandplan fra år 2010-2015. Den kan ifølge kommunen ikke længere anvendes, eftersom der er kommet ny viden i form af DCE-notatet, der viser, at den økologiske tilstand i større vandløb ikke påvirkes væsentligt ved grundvandsindvinding.

Endelig har kommunen bemærket, at den mulige påvirkning af vandløbene er formindsket, idet den nye tilladelse angående boring DGU nr. 150.9D er blevet nedsat fra tidligere 180.000 m³ vand pr. år til nu 100.000 m³ vand pr. år.

3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse

3.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger

3.1.1 DCE-notat "Vurdering af effekten af vandindvinding på vandløbs økologiske tilstand"

Tønder Kommune har i afgørelsen henvist til DCE-notat fra 2014. Af notat om "Vurdering af effekten af vandindvinding på vandløbs økologiske tilstand" fra National Center for Miljø og Energi (DCE) fremgår, at der er udført test med modeller med henblik på, at beskrive påvirkningen af de biologiske kvalitetselementer smådyr (DVFI), vandløbsplanter (DVPI), og fisk (DVFFa) som følge af indvinding af grundvand.

I notatet er der endvidere opgjort, hvor gode disse modeller og vandføringsvariabler, der indgår i modellerne, er til at forklare variationen af de biologiske kvalitetselementer, udtrykt ved en korrelationskoefficient, R².

Ifølge notatet er korrelationskoefficienterne for modellerne for DVPI, DVFI og DVFFa hhv. 0,34, 0,44 og 0,49. I forhold til betydningen af korrelationskoefficienterne er der i notatet på s. 16 anført:

Korrelationskoefficienter på 0,34-0,49 kan umiddelbart virke temmelig små og sammenhængene forholdsvis svage, selv om p-værdierne alle var <0,001. Således vil kun op til 49 % af den biologiske variation være forklaret og op til 66 % af variationen modsat være uforklaret. Når biologiske indeces testes i forhold til Vandrammedirektivets forskellige økologiske stressfaktorer, skal de fundne værdier for R² (i følge gældende guidelines) imidlertid være mindst 0,25 for at være "acceptable", hvilket er væsentlig mindre end ved nærværende modeller. Derfor er vores R²-værdier i denne sammenhæng "på den sikre side", ikke mindst fordi vi i modellerne ikke har medtaget en række andre menneskeskabte stressfaktorer, som kan have væsentlig indflydelse på de biologiske indeks (fx vandkvalitet, forstyrrelse forårsaget af vandløbsvedligeholdelse) og derved bidrage væsentligt til at forklare variationen i biologiske data, og fordi der altid vil være en betydelig uforklaret variation i datasættene.

3.1.2 Vandindvindingstilladelse

Tilladelse til vandindvinding meddeles af kommunen i henhold til vandforsyningslovens § 20.

Ifølge vandforsyningslovens § 1 er lovens formål bl.a., at udnyttelsen og den dertil knyttede beskyttelse af vandforekomster sker efter en samlet planlægning og efter en samlet vurdering af de hensyn, der er nævnt i § 2.

Ifølge lovens § 2, stk. 1, skal der bl.a. ved administration af vandforsyningsloven lægges vægt på vandforekomsternes omfang, på befolkningens og erhvervslivets behov for en tilstrækkelig og kvalitetsmæssigt tilfredsstillende vandforsyning, på miljøbeskyttelse og naturbeskyttelse, herunder bevarelse af omgivelsernes kvalitet.

Af lov om vandplanlægning § 7, stk. 2, nr. 1,^[12] og bekendtgørelser udstedt med hjemmel heri, følger, at overfladevandområdets til enhver tid aktuelle tilstand, herunder i forhold til de enkelte kvalitetselementer, skal beskyttes mod forringelse. Denne forpligtelse er uddybet i indsatsbekendtgørelsen,^[13] hvoraf det følger af bekendtgørelsens § 8, stk. 3, at to betingelser skal være opfyldt, før der kan meddeles en vandindvindingstilladelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde, hvor miljømålet ikke er opfyldt: 1) Afgørelsen må ikke medføre en forringelse af overfladevandområdets tilstand, og 2) afgørelsen må ikke hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, herunder gennem de i indsatsprogrammet fastlagte foranstaltninger.

Derudover følger det af EU-Domstolens dom af 1. juli 2015 (sag C-461/13 – Weser dommen), at begrebet *forringelse af tilstanden* af et overfladevandområde skal fortolkes sådan, at der foreligger en forringelse, når mindst et af kvalitetselementerne falder et niveau, selv om denne forringelse ikke fører til, at hele overfladevandområdet rykker en klasse ned. Hvis det pågældende kvalitetselement allerede befinder sig i den laveste klasse, udgør enhver forringelse af dette element imidlertid en *forringelse af tilstanden* for et overfladevandområde.^[14]

Af Vandområdeplan 2015-2021 for Vandområdedistrikt Jylland og Fyn fremgår det af planens afsnit 6.1.4, som omfatter en sammenfatning af indsatsprogrammet for grundvand, at:

”Kommunerne skal som hidtil sikre, at nye eller reviderede tilladelser til vandindvinding ikke forhindrer grundvandsforekomsterne i at have god kvantitativ tilstand. § 8 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer indebærer således, at kommuner i forbindelse med, at de træffer afgørelse om nye eller reviderede vandindvindingstilladelser, skal sikre, at tilladelsen ikke vil indebære, at grundvandsforekomsters tilstand forringes, eller at fastsatte miljømål ikke kan nås. Dette indebærer bl.a. en vurdering af, om en vandindvindingstilladelse vil have betydning for grundvandets vandbalance eller grundvandets påvirkning af overfladevand, herunder om miljømålene i vandløb kan nås. Sidstnævnte vurdering kan kommunerne evt. foretage med udgangspunkt i den nye metodik for beregning af vandindvindingens påvirkning af vandføringen i vandløb, jf. ”Vurdering af effekten af vandindvinding på vandløbs økologiske tilstand”, Aarhus Universitet, 11. november 2014. Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning har i den forbindelse igangsat et arbejde til brug for operationalisering af den nye metodik. Det afgørende er, at kommunerne foretager den bedst faglige vurdering. Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning vil i efteråret 2016 udarbejde en vejledning til bekendtgørelsen om indsatsprogrammer, herunder en beskrivelse af grundlaget for kommunernes faglige vurdering i forbindelse med kommunernes behandling af ansøgninger vedr. vandindvinding.”

I vejledningen til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter er det anført, at:^[15]

”Det er op til kommunen at foretage en konkret vurdering i hver enkelt sag og anvende den metodik, som kommunen vurderer, er bedst egnet til den faglige vurdering.

[...]

Det afgørende er, at kommunerne foretager den bedst mulige faglige vurdering af, om ”omgivelsernes kvalitet” bevares, jf. vandforsynings lovens § 2, og hvorvidt en given vandindvinding vil betyde, at tilknyttede vandløb tilstandsforringes eller ikke kan opnå fastsatte miljømål.”

Miljø- og Fødevareklagenævnet konstaterer, at den økologiske tilstand for Fiskbæk, Lebæk og Tydebæk ikke opfylder målet om god økologisk tilstand i Vandområdeplan 2015-2021 for Vandområdedistrikt Jylland og Fyn.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at Tønder Kommunes afgørelse ikke er truffet på baggrund af den nyeste viden for så vidt angår påvirkning af kvalitetselementerne smådyr, vandplanter og fisk i Fiskbæk, Lebæk, Febro Bæk og Tydebæk/Andesnabbæk som følge af den øgede indvinding af grundvand.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i den forbindelse lagt vægt på, at nyeste viden om påvirkning af de biologiske kvalitetselementer, og dermed påvirkning af vandløbs miljøtilstand, har vist, at en række vandføringsvariabler og dertil knyttede modeller på tilfredsstillende vis beskriver påvirkningen af de biologiske kvalitetselementer som følge af indvindingen af grundvand. Fysiske og kemiske forhold kan således efter nævnets opfattelse ikke alene lægges til grund i vurderingen af påvirkningen af vandløbene, men må ske med inddragelse af viden om indvindingens påvirkning af de biologiske kvalitetselementer.

Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver på den baggrund Tønder Kommunes afgørelser af 16. juni 2020 og hjemviser sagerne til fornyet behandling.

Tønder Kommune bør i forbindelse med en fornyet behandling af sagen inddrage den seneste viden om den økologiske tilstand i vandløbene fra basisanalysen 2021-2027 for Vandområdedistrikt Jylland og Fyn.

I forhold til princippet om bedst anvendelig teknologi (BAT) i forbindelse med vurdering af virksomhedens anvendelse af vandressourcer bemærker Miljø- og Fødevareklagenævnet, at dette reguleres i miljøbeskyttelsesloven og således ikke er et hensyn, der kan varetages i forbindelse med meddelelse af en vandindvindingstilladelse efter vandforsyningslovens bestemmelser.

3.2 Miljø- og Fødevareklagenævnets øvrige bemærkninger

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker i øvrigt, at Tønder Kommune ved den fornyede behandling skal være opmærksom på, at den økologiske tilstand for kvalitetselementet smådyr i Tydebæk er dårlig. Idet kvalitetselementet for smådyr allerede befinder sig i den laveste klasse, udgør enhver forringelse af kvalitetselementet en forringelse af tilstanden i vandløbet, som efter indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 3, medfører, at vandindvindingstilladelsen ikke kan meddeles, såfremt tilladelsen medfører en direkte eller indirekte negativ påvirkning af kvalitetselementet på den pågældende strækning.

Endelig bemærker Miljø- og Fødevareklagenævnet, at Tønder Kommune skal forholde sig konkret til samtlige af de vandløb som indvindingen påvirker.

3.3 Gebyr

Som følge af afgørelsen tilbagebetales de indbetalte klagegebyrer, jf. gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 2, nr. 1.

3.4 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Tønder Kommunes afgørelser af 16. juni 2020 om meddelelse af vandindvindingstilladelse fra borerne DGU nr. 150.9D, 150.1215 og 150.1221 beliggende på matr. nr. [F1], og hjemviser sagerne til fornyet behandling.

---

[1] Lovbekendtgørelse nr. 1450 af 5. oktober 2020 om vandforsyning mv. med senere ændringer.

[2] Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

[3] Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

[4] Vurdering af effekten af vandindvinding på vandløbs økologiske tilstand, Notat fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi, 2015, https://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Notater_2014/Notat_Vurdering_af_vandindvindings_effekt_vandloebes_oekologiske_tilstand_version_2_2015 (https://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Notater_2014/Notat_Vurdering_af_vandindvindings_effekt_vandloebes_oekologiske_tilstand_version_2_2015).

[5] <https://mst.dk/media/122170/revideret-jylland-fyn-d-28062016.pdf> (<https://mst.dk/media/122170/revideret-jylland-fyn-d-28062016.pdf>).

[6] <https://miljoegis.mim.dk/cbkort?&profile=vandrammedirektiv3basis2019> (<https://miljoegis.mim.dk/cbkort?&profile=vandrammedirektiv3basis2019>).

[7] <http://miljoegis.mim.dk/cbkort?&profile=vandrammedirektiv2-bek-2019> (<http://miljoegis.mim.dk/cbkort?&profile=vandrammedirektiv2-bek-2019>).

[8] <https://www2.mst.dk/Udgiv/publikationer/2019/12/978-87-7038-143-7.pdf> (<https://www2.mst.dk/Udgiv/publikationer/2019/12/978-87-7038-143-7.pdf>).

[9] <http://miljoegis.mim.dk/cbkort?&profile=vandrammedirektiv3basis2019> (<http://miljoegis.mim.dk/cbkort?&profile=vandrammedirektiv3basis2019>).

[10] <https://data.geus.dk/JupiterWWW/anlaeg.jsp?anlaegid=117297> (<https://data.geus.dk/JupiterWWW/anlaeg.jsp?anlaegid=117297>) og <https://data.geus.dk/JupiterWWW/anlaeg.jsp?anlaegid=162628> (<https://data.geus.dk/JupiterWWW/anlaeg.jsp?anlaegid=162628>).

[11] Bilag 9, Vejledning vedrørende vandindvindingens påvirkning af vandløb, <https://mst.dk/media/121211/bilag9.pdf> (<https://mst.dk/media/121211/bilag9.pdf>).

[12] Lovbekendtgørelse nr. 126 af 26. januar 2017 om lov om vandplanlægning.

[13] Bekendtgørelse nr. 449 af 11. april 2019 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

[14] Se EU-Domstolens dom af 1. juli 2015, sag C-461/13, præmis 50 og 69.

[15] Jf. side 49 i <https://mst.dk/media/133301/bilag-1-vejledning-4-juli-2017.pdf> (<https://mst.dk/media/133301/bilag-1-vejledning-4-juli-2017.pdf>).

Sag:

20/08312 og
20/08315

Dato:

17. august 2021.

Emner:

Vandforsyningslo...

Miljø- og Fødevareklagenævnet (<https://naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenaevnet/>) • Nævneshuset • Toldboden 2 • 8800 Viborg • Tlf. nr.: 72 40 56 00 • CVR: 37795526 • mfkn@naevneneshus.dk (<mailto:mfkn@naevneneshus.dk>)
Tilgængelighedserklæring (<https://www.was.digst.dk/mfkn-naevneneshus-dk>)